

INICI D'ACTIVITAT PROFESSIONAL D'ARQUITECTE TÈCNIC LLIBERAL

Passem a exposar els tràmits que han de seguir els arquitectes tècnics o aparelladors que vulguin iniciar la seva activitat professional com a lliberals, així com els aspectes bàsics que hauran de tenir en compte en els diferents àmbits que comporta l'exercici (col·legial, fiscal, de previsió social i de responsabilitat civil):

I.- ALTA COL·LEGIAL

Per a l'exercici de la professió és requisit indispensable la prèvia col·legiació, segons estableix la Llei de Col·legis Professionals.

II.- TRÀMITS I OBLIGACIONS FISCALS

A) ALTA DE L'IAE (IMPOST SOBRE ACTIVITATS ECONÒMIQUES) I DECLARACIÓ CENSAL AMB INICI D'ACTIVITAT ECONÒMICA (MODEL 036 - 037), a tramitar a Hisenda.-

La nostre activitat professional s'emmarca dins de l'**EPÍGRAF 421**. Des de l'any 2003 , tot els NIF's de persona física estan completament exempts de l'IAE, no així les societats i entitats sense personalitat jurídica, que només estan exempts per a volums inferiors a 1MM d'euros. Es tracta d'un simple tràmit que serveix per donar-se d'alta en el cens d'Hisenda.

a) Exercici de la professió sense despatx: En formalitzar l'imprès de l'alta, que proporciona l'administració d'Hisenda, s'ha de fer constar el domicili particular, deixant en blanc l'apartat que fa referència al domicili de l'activitat.

b) Exercici de la professió amb despatx: Quan l'activitat es desenvolupi en un despatx propi (podent declarar com a despatx uns m² del domicili particular), en formalitzar l'alta a Hisenda, s'informarà en l'imprès el municipi on s'ubiqui el despatx, si en tenim dos, el que generi major activitat, declarant els m² concrets del despatx o la part del domicili particular que s'afecti a l'activitat.

El fet de declarar despatx possibilitarà en les declaracions posteriors de l'IVA i de l'IRPF, la deducció de despeses relacionades amb el despatx (llum, telèfon i altres serveis, així com la compra d'un ordinador o mobiliari, etc.). Per altra banda, l'ajuntament passarà el cobrament del rebut d'escombraries del despatx, que en el cas que aquest estigui en el mateix lloc de l'habitatge, **si es sol·licita** us retornaran l'import del rebut de les escombraries de l'habitatge.

L'import de l'impost variarà en funció dels m² declarats i la situació del despatx.

El més important a considerar quan s'empleni el model 036 - 037 és que s'haurà d'escollir el règim d'estimació de l'IRPF pel qual es determina el rendiment net de l'activitat:

- ESTIMACIÓ DIRECTA SIMPLIFICADA, que serà l'habitual i permet deduir-se gran part de les despeses necessàries per desenvolupar l'activitat, sempre que hagin estat degudament comptabilitzades, llevat les provisions i tenint en compte que la taula d'amortitzacions s'especifica per aquesta estimació. El rendiment net de l'activitat s'obtindrà de la següent manera:

(exemple)

INGRESSOS (100.000,- €)
DESPESES (- 30.000,- €)

RENDIMENT NET PREVI (70.000,- €)
- 5% DEL RENDIMENT NET PREVI AMB EL LÍMIT DE 2.000 € (- 2.000,- €)

RENDIMENT NET (68.000-€)

=====

- ESTIMACIÓ DIRECTA, que serà l'obligatòria per a aquells subjectes passius les activitats dels quals superin els 600.000.- euros.

Cal recordar que, les despeses que es derivin de l'ús del vehicle, únicament seran considerades com a deduïbles, sempre que el contribuent pugui demostrar que el vehicle és utilitzat única i exclusivament per a l'activitat econòmica. Per tan, és el contribuent qui ha de demostrar aquest fet. Conseqüentment, no podem deduir a l'IRPF la despesa relacionada amb el vehicle en cap proporció si l'utilitzem per a necessitats de l'àmbit privat i ,simultàniament, per a l'àmbit de l'activitat econòmica.

B) OBLIGACIONS FISCALS A PARTIR DE L'INICI DE L'ACTIVITAT.-

L'arquitecte tècnic que treballa com a lliberal està subjecte, bàsicament, a dos impostos, l'IVA i l'IRPF, i a una sèrie d'obligacions formals:

a) L'IVA (Impost sobre el Valor Afegit).

El professional, en emetre la seva factura, ha de carregar sempre sobre l'import dels honoraris (base imposable) el tipus vigent d'IVA, que, en l'actualitat, és del 21% (des del dia 1 de setembre de 2012).

L'IVA comporta la obligatorietat de presentar trimestralment a Hisenda (per trimestres vençuts) la corresponent declaració/liquidació mitjançant el **MODEL 303**, abans dels dies 20 d'abril, 20 de juliol, 20 d'octubre i 30 de gener del següent any, pel que fa 1r, 2n, 3r i 4t trimestre respectivament. Coincidint amb la declaració del 4t trimestre, s'ha de presentar la declaració resum anual (**MODEL 390**). Tots els MODELS/impresos fiscals s'adquireixen a les Delegacions d'Hisenda. També es possible descarregar-los de la web d'Hisenda www.aeat.es

b) L'IRPF (Impost sobre la Renda de les Persones Físiques).

En determinats casos i depenent del destinatari de la factura emesa pel professional (altres professionals, empreses, societats mercantils, comunitats de propietaris i, en general sempre que el client no sigui un particular), l'import dels honoraris (base imposable abans d'aplicar l'IVA) suportarà una retenció a compte de l'IRPF, en aquest moments del 15% (Des del 12/07/15 passa al 15%), i pels que comencen l'activitat durant el primer any de l'alta a l'IAE i dos anys més, és d'un 7% (en aquest cas, caldrà notificar al pagador de la minuta mitjançant un escrit, que la retenció a aplicar serà del 7%). L'obligat fiscalment a practicar aquesta retenció és el client, que l'haurà d'ingressar a Hisenda per compte del professional i lliurar a aquest últim el corresponent certificat de retenció.

L'IRPF suposa l'obligatorietat de presentar trimestralment a Hisenda (per trimestres vençuts) la corresponent declaració del pagament fraccionat a compte de la renda, mitjançant el **MODEL 130**, en els mateixos terminis que per l'IVA. No obstant això, estaran exempts de presentar trimestralment l'esmentat model 130, els professionals que, durant l'exercici anterior, hagin suportat retenció d'IRPF almenys en el 70% dels seus ingressos, en aquest cas s'haurà de comunicar a Hisenda, per tal que ens donin de baixa de l'esmentada obligació.

En el cas que sigui l'arquitecte tècnic qui practiqui retencions d'IRPF a altres professionals o col·laboradors o a personal assalariat al seu càrrec (per exemple, un/a secretari/a), estarà obligat a ingressar-les trimestralment a Hisenda per compte d'aquests, mitjançant el **MODEL 111**, abans dels dies 20 d'abril, 20 de juliol, 20 d'octubre i 20 de gener del següent any, pel que fa al 1r, 2n, 3r i 4t trimestre, respectivament. En cas de voler domiciliar el pagament, s'ha d'emetre la declaració cinc dies abans del venciment esmentat. El 31 de gener de l'any següent es presentarà el **MODEL 190** que recull el resum anual de les retencions practicades.

c) Altres obligacions fiscals.

- **DECLARACIÓ ANUAL D'OPERACIONS AMB TERCERS (MODEL 347).**

Estan obligats a presentar-la els arquitectes tècnics que durant l'exercici anterior hagin emès o rebut factures a/d'un mateix client/proveïdor l'import de les quals superin (IVA inclòs) els 3.005,06 euros anuals, sempre que les esmentades factures no hagin estat subjectes a retenció de l'IRPF. Aquesta declaració s'ha de presentar una vegada a l'any, en referència a l'any anterior abans del 28 de febrer. La principal novetat radica en què es continuarà declarant les operacions amb un import anual superior a 3.005,06 euros i presentant una única declaració anual, però la informació de les operacions realitzades s'haurà de desglossar per **trimestres**.

El període en el que s'imputaran les operacions serà el mateix en el que s'hagin d'anotar en els llibres registre d'IVA. Quan es modifiqui l'import de les operacions una vegada ja realitzades (ja sigui per descomptes, devolucions, modificació de la base imposable per insolvències,...) s'haurà de detallar aquesta modificació en el període en què s'hagi produït la modificació.

- PORTAR LA COMPTABILITAT MITJANÇANT ELS LLIBRES OBLIGATORIS.

Els arquitectes tècnics hauran de portar els llibres-registre següents:

- Llibre registre d'ingressos/factures emeses, en el que es comptabilitzen les factures que emet el professional als seus clients.
- Llibre registre de despeses/factures suportades, en el que es comptabilitzen les factures que rep el professional i que tenen la consideració de despeses deduïbles de l'activitat.

Perquè els dos llibres esmentats serveixin simultàniament als efectes de l'IRPF i de l'IVA, hauran de tenir un apartat que permeti desglossar la quota de l'IVA.

- Llibre registre de béns d'inversió on s'anoten els béns per afectar-los a l'activitat (vehicle, sempre i quan es pugui demostrar que està afecta a l'activitat al 100%, compra del despatx, ordinador, fotocopiadora, etc.) i que seran objecte d'amortització en els percentatges establerts per les taules oficials publicades per l'Administració.
- Llibre de provisió de fons i bestretes, per anotar les quantitats rebudes a compte dels clients, com a provisió de fons, sempre i quan no s'emeti encara la factura d'honoraris i/o despeses corresponent.

Aquests dos últims llibres seran obligatoris només en els casos en què es tinguin béns afectes a l'activitat o es cobrin quanties a compte.

L'arquitecte tècnic pot optar, així mateix, per portar la seva comptabilitat mitjançant suport informàtic.

a) Exemple de minuta/rebut emesa pel professional.

L'exemple que proposem conté les dades mínimes exigides per la normativa fiscal. Cal recordar que només és practicarà la retenció a compte de l'IRPF quan el destinatari de la factura no sigui un particular. Es recomana no signar mai una minuta d'honoraris fins que no es cobri, ja que, una vegada signada, es podria fer valdre per el client com a factura-rebut.

1

DADES DE L'ARQUITECTE TÈCNIC
(nom, cognoms, NIF i adreça)

DADES DEL CLIENT
(nom, cognoms/raó social, NIF i adreça)

MINUTA 2/01 (sèrie i número de la factura)	
(data de la factura)	
(concepte de la factura) _____	

HONORARIS PROFESSIONALS	100.000,- €
+ I.V.A. 21 %	21.000,-€
- I.R.P.F. 15 %	15.000,- €
<u>TOTAL</u>	<u>106.000,-€</u>

He rebut de (CLIENT) _____

La quantitat de CENT SIS MIL euros (106.000,-€), import de la meva minuta d'honoraris professionals núm. 2/01, de ... de

..... del

Girona, ... de del

Signatura de l'arquitecte tècnic)

Nota: en cas que s'hagués d'aplicar la retenció al 7% cal fer un escrit al pagador de la minuta indicant que ha de retenir l'esmentat percentatge.

III.- PREVISIÓ SOCIAL OBLIGATÒRIA

La llei 30/1995 d'Ordenació i Supervisió de l'Assegurança Privada ha establert l'obligatorietat de pertànyer a la Seguretat Social, en el règim especial d'autònoms (RETA), a tots els professionals lliberals (que exerceixin per compte propi) que estiguin d'alta de l'IAE.

No obstant això, va posar com a excepció que les professions, com l'aparellador i arquitecte tècnic, que disposen d'una Mútua de Previsió Social de caràcter obligatori (PREMAAT) podran optar entre

pertànyer a la mutualitat obligatòria o bé ingressar al RETA. Els que optin per pertànyer al RETA no podran canviar a la mutualitat en caràcter d'alternativa al Regim Públic.

Escollir una o altra modalitat de previsió social es una opció personal. A nivell orientatiu i pel que fa referència al RETA, la quota corresponent a la base mínima de cotització és de 294 € al mes. Però cal comprovar a títol personal segons l'edat que es tingui. Pel que fa al cost de la PREMAAT, no es pot facilitar el cost orientatiu, ja que va en funció de la modalitat de prestacions escollida, així com de l'edat del mutualista.

Els arquitectes tècnics que compatibilitzin l'exercici de la professió com a lliberals amb el treball com a assalariats, no estan exclosos de l'obligació de pertànyer al RETA o a la PREMAAT, encara que en virtut del contracte laboral estiguin afiliats al règim general de la Seguretat Social.

A nivell fiscal, l'import de les quotes satisfetes a la PREMAAT, cal distingir dues possibilitats :

- a) **Professionals amb exercici lliberal:** Son deduïbles com a despesa en l'IRPF, per actuar com alternativa al règim d'autònoms, en la part que tinguin per objecte la cobertura de contingències ateses per la Seguretat Social, amb un límit de 4.500 euros anuals.
- b) Malgrat tot, si no s'ha deduït com a despesa, pot deduir-se com a aportació Mutualista de Previsió Social.
- c) **Professionals que no fan exercici lliberal** no son deduïbles en l'IRPF, com a despesa. En aquest cas només es podrà deduir com a aportació a Mutualitats de Previsió Socials, si prèviament i durant almenys un any, s'han fet aportacions a PREMAAT com a professional en exercici lliberal i sempre que només es permeti cobrar les prestacions quan es donin les mateixes contingències previstes en la norma reguladora de Plans de Pensions (jubilació, invalidesa i mort).

IV - COBERTURA DE LA RESPONSABILITAT CIVIL

L'arquitecte tècnic que exerceix com a tal, tant si treballa com a lliberal o com assalariat, adquireix, en funció de les intervencions professionals que realitzi, tot una sèrie de responsabilitats de tipus civil i/o penal, fixades per la legislació vigent.

L'arquitecte tècnic que intervingui en l'execució d'una obra adquireix les responsabilitats civils i/o penals derivades de l'obra viva, pels danys materials o personals que es produeixin durant el transcurs d'aquesta, tant en la pròpia obra com a tercers. És realment important tenir en compte que no només pot contraure aquesta responsabilitat d'obra viva l'aparellador que ha assumit la direcció facultativa o la funció de coordinador de seguretat en fase d'execució, sinó aquell que es trobi a l'obra realitzant qualsevol altra intervenció tècnica (col·laborador de la direcció facultativa en les visites d'obra, assessor de la propietat o del promotor, cap d'obra, etc.); per tant, no s'hauria mai de trepitjar una obra sense prèviament tenir concertada una pòlissa d'assegurances que cobreixi aquesta responsabilitat civil.

L'arquitecte tècnic que signi el projecte i/o assumeixi la direcció facultativa de l'obra, a més a més de les responsabilitats derivades de l'obra viva descrites en el paràgraf anterior, una vegada acabada l'obra, contrau **la responsabilitat derivada de l'obra morta**. La Llei d'ordenació de l'edificació fixa aquesta responsabilitat en 3 + 2 anys, 3 anys perquè es manifesti el dany i 2 per fer la reclamació.

És imprescindible tenir cobertes les responsabilitats descrites mitjançant la subscripció d'una pòlissa de responsabilitat civil, que s'ha de mantenir mentre hi hagi risc de reclamacions durant els terminis assenyalats en els apartats precedents.

Existeixen altres intervencions professionals (taxacions, dictàmens, informes, valoracions, etc.) que també poden comportar responsabilitat i que, per tant, convé tenir cobertes.

Als efectes fiscals (IRPF), el cost de les primes de l'assegurança professional té el concepte de despesa deduïble per obtenir el rendiment de l'activitat.

RÈGIM ESPECIAL D'AUTÒNOMS

Els aspectes més importants del règim especial d'autònoms són els següents:

- Pel 2022 es paga una quota mensual mínima de 294.-€. si es cotitza a la Seguretat Social per una base mínima mensual de cotització de 960,60.-€.
- La base de cotització exposada en el punt anterior (960,60.-€) és la base mínima. L'Autònom pot demanar de cotitzar per una base superior a la mínima i com a màxim una base de cotització de 4.139,40.-€ mensuals. En aquets casos la quota a pagar és el resultat d'aplicar un 30,6% a la base de cotització que es demani. (quota de 294.-€ en base mínima)
- Els treballadors per compte propi que es donin d'alta per primera vegada al RETA (o que no hagin estat d'alta al RETA en els dos anys immediatament anteriors), i que no tinguin contractats treballadors, podran efectuar les següents reduccions (**tarifa plana**):

1.- En el cas de que optin per cotitzar per la base mínima que correspongui (960,6.-€), podran beneficiar-se d'una reducció en la cotització per contingències comunes, durant els 12 primers mesos immediatament següents a la data d'efectes de l'alta, que consistirà amb en una quota única mensual de 60 euros.

2.- Alternativament, aquells treballadors per compte propi o autònoms que optin per una base de cotització superior a la mínima que correspongui, podran aplicar-se durant els 12 primers mesos immediatament següents a la data d'efectes de l'alta, una reducció del 80% sobre la cotització per contingències comunes.

Amb posterioritat al període inicial de 12 mesos previst en el dos paràgrafs anteriors, i amb independència de la base de cotització escollida, podran aplicar-se les següents reduccions y bonificacions segons la següent escala:

- a) Dels 13 a 18 mesos: Una reducció equivalent al 50% de la quota. (143.10.-€)
- b) Dels 19 a 24 mesos: Una reducció equivalent al 30% de la quota. (200.30.-€)

En el supòsit de treballadors per compte propi menors de 30 anys, o menors de 35 anys en el cas de les dones, i efectuïn l'alta inicial, o no haguessin estat d'alta en els 2 anys immediatament anteriors a la data d'alta, podran addicionar durant 12 mesos més una reducció del 30% sobre la quota de contingències comunes, essent un total de reducció de 36 mesos.

- La quota inicial durant el primer mes d'alta en règim d'autònoms es paga segons els dies d'alta. Per tant, la part proporcional de la quota mensual d'aquell mes. A partir del segon mes de l'alta, la quota ja es paga íntegra, per mesos, amb càrrec en compte a final de mes.
- Davant una alta inicial, si l'autònom té 48 anys o més, la base a escollir no podrà ser superior a 2.113,20.-€.

- Resum Bases de cotització:

- La base mínima de cotització: 960,60.-€/mes
- La base màxima de cotització: 44.139,40.-€/mes
- La base de cotització dels autònoms que, a data de l'1 de gener de 2022, tinguin una edat inferior a 47 anys, serà la triada per ells dins de les bases màxima i mínima abans assenyalades. La mateixa elecció podran efectuar aquells treballadors autònoms que en aquesta data tinguin una edat de 47 anys i la seva base de cotització en el mes de desembre de 2021 hagi estat igual o superior a 2.077,80.-€ mensuals, o que causin alta en aquest Règim especial amb posterioritat a aquesta data.
- La base de cotització dels treballadors autònoms que, a 1 de gener de 2022, tinguessin 48 o anys complerts o més, estarà compresa entre les quanties de 1.035,90.-€ i 2.113,20.-€ mensuals, tret que es tracti del cònjuge supervivent del titular del negoci que, com a conseqüència de la seva defunció, s'hi hagi hagut de posar al capdavant i donar-se d'alta en el RETA amb 45 anys o més, en aquest cas, l'elecció de bases estarà compresa entre les quanties de 960,60.-€ i 2.113,20.-€ mensuals.
- En qualsevol cas, els treballadors autònoms que abans dels 50 anys haguessin cotitzat en qualsevol dels Règims del Sistema de Seguretat Social per espai de cinc o més anys, es regiran per les següents regles:
 - Si l'última base de cotització acreditada hagués estat igual o inferior a 2.077,00.-€ mensuals, hauran de cotitzar per una base compresa entre els 960,60.-€ i els 2.113,20.-€ mensuals.
 - En el cas que aquesta última base hagués estat superior a 2.077,00.€ mensuals, hauran de cotitzar per una base compresa entre 960,60.-

mensuals i l'import d'aquella, incrementat en un 7%, amb el límit de la base màxima de cotització.

- El pagament de les quotes s'ha de domiciliar a un núm. de compte bancari de l'interessat.
- El regim especial de treballadors autònoms estableix les següents cobertures:
 - Dret a cobrar la baixa per accident des del primer dia i la baixa per malaltia des del quart dia de baixa.
 - En cas de baixa de malaltia els imports a percebre són els següents:
 - ❖ Del 1 al 3 dia – No es percep res.
 - ❖ Del 4 al 20 dia – es rep el 60% de la base diària de cotització
 - ❖ Del 21 fins a final de la baixa – Es rep el 75% de la base diària de cotització.
 - Per tenir dret a cobrar de baixa de malaltia s'han d'acreditat haver cotitzat a la seguretat social (a qualsevol regim) 180 dies dintre dels 5 últims anys
 - Cobertura per jubilació, incapacitat temporal, incapacitat permanent, maternitat, paternitat, accident i cessament de l'activitat.
- Dret a cobrar per la protecció per cessament d'activitat (atur).

En cas d'accedir a la prestació per cessament d'activitat:

La prestació és del 70% del promig de les bases de cotització dels últims dotze mesos, amb un topall màxim del 175% del IPREM (o del 200% o 225% si es tenen un o més fills a càrrec respectivament) i un topall mínim del 107% o del 80% del IPREM (segons es tinguin fills a càrrec o no).

La duració d'aquesta prestació dependrà dels períodes cotitzats en els últims 48 mesos abans del cessament de l'activitat, segons aquesta escala:

PERÍODE DE COTITZACIÓ I DURACIÓ DE LA PRESTACIÓ	
MESOS COTITZATS	DURACIÓ
De 12 a 17 mesos	4 mesos
De 18 a 23 mesos	6 mesos

De 24 a 29 meses	8 meses
De 30 a 35 meses	5 meses
De 36 a 42 meses	12 meses
De 43 a 47 meses	16 meses
Més de 48 meses	24 meses